

EL LLENGUATGE

Els (dubtes) que tenim

Un calc sintàctic del castellà molt habitual és el que representa una oració com He llegit el llibre «del que» em vas parlar. La correcta construcció catalana és He llegit el llibre del qual em vas parlar o bé He llegit el llibre de què...

Un amable lector creu haver advertit una d'aquestes construccions errònies en un dels nostres comentaris i ens manifesta els dubtes que aquest fet li suscita. ¿No és cert, tal com teníem entès —ens diu— que els relatius composts el que, la que, els que i les que, són incorrectes? Efectivament, és ben cert, i en diverses ocasions ens hem escarrassat a combatre'ls. Però cal distingir entre aquests termes relatius i els conjunts que resulten de la coincidència de l'article definit i el relatiu simple que, per omissió d'un substantiu que hi figura sobreentès. Aquest era el cas del text a què es refereix el lector, que ens sol·licita un aclariment: ...més coses de les (coses) que s'hauria imaginat.

El relatiu compost, en català, és el qual (la qual, els quals, les quals, en cordança amb l'antecedent), que pot alternar, després d'una preposició, amb els relatius forts què (coses) i qui (persones). En oracions com Conec la noia a la qual et refereixes. Digueu-ho als amics dels quals us refieu o Porteu les eines amb les quals ho hem de fer, resultaria incorrecte l'ús dels conjunts la que, els que i les que. S'hi incorre molt sovint, però, tal com diu el nostre comunicant, no és admissible. Ara: són un cas molt diferent oracions com Aquesta noia i la que tu coneixes són germanes. Aquests clients i els que em van telefonar... Les eines que tinc i les que em deixeu... Aquestes oracions són ben correctes: els conjunts la que, els que i les que, hi resulten del fet de figurar-hi, sobreentesos, els noms essentats anteriorment: la (noia) que..., els (clients) que... i les (eines) que...

ALBERT JANE